7.	O'quv dasturi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Dastur universitet Kengashining 2025-yil 28 -avgustdagi yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqqa tavsiya etilgan (1 - sonli bayonnoma).
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** B.Sh.Karimov – O 'zDJTU Siyosiy fanlar kafedrasi dotsenti, sotsiologiya fanlari doktori. F.R. Davronova - O 'zDJTU Siyosiy fanlar kafedrasi katta o'qituvchisi, f.d. (PhD)
9.	**Taqrizchilar:** G.Sh.Jiyanmuratova – O'zMU, "Sotsiologiya" kafedrasi dotsenti, sotsiologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) B.A.Farfiyev – O'XIA, "Ijtimoiy-gumanitar fanlar" kafedrasi dotsenti, sotsiologiya fanlari doktori (turdosh OTM)

Xaiqaro jurnalistika fakulteti dekani ____________ A.Matyakubov

Siyosiy fanlar kafedrasi mudiri ____________ S.Saidov

Universitet axborot resurs markazi direktori ____________ S.Kayumova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT JAHON TILLARI UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Rektor ____________ I.Tuxtasinov

2025-yil "28" avgust

Ro'yhatga olindi: *60310400-JFS1206*

2025-yil "28" avgust

JAMOATCHILIK FIKRI SOTSIOLOGIYASI
FANINING O'QUV DASTURI
1-KURS

Bilim sohasi:	300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310 000 – Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60310400 – Sotsiologiya

Toshkent – 2025

Fan/modul kodi JFS1206		O'quv yili 2025-2026	Semestr 2	Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek-Rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jamoatchilik fikri sotsiologiyasi	72	108	180

2\.

I. Fanning mazmuni:

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda jamoatchilik fikri strukturasi, uning shakllanish omillari, funksionallashuv qonun-qoidalari va hozirgi zamon jamiyatida jamoatchilik fikrining roli haqidagi nazariy bilimlarni shakllantirishga, shuningdek, olingan bilimlarni kelajak kasbiy faoliyatlarida amaliy tayyorgarlikka qaratilgan.

Fanning vazifasi - talabalarda jamoatchilik fikri zamonaviy konsepsiyalari tushunchalarini shakllantirish; jamoatchilik fikrini tadqiq etishning sotsiologik dasturlari metodikasini ishlab chiqish; ommaviy so'rovlarni o'tkazishning amaliy ko'nikmalarini mukammallashtirish.

Xorij tajribasiga muvofiqligi

Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda ТОП-300 talik ro'yxatiga kiruvchi Rossiyaning M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti ta'lim dasturidagi Texnologii formirovaniya obщestvennogo mneniya»: «Public Opinion Technologies fan dasturi tajribasini o'rgangan holda tuzildi.

https://www.socio.msu.ru/documents/bpp3_530p.pdf

II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlar)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

2-SEMESTR

1- mavzu. Jamoatchilik fikri tushunchasi, mazmun-mohiyati va strukturasi (2 s)

Jamoatchilik fikri mazmun-mohiyati. Jamoatchilik fikrini ta'riflashda yondashuvlar xilma-xilligi. Olomon, jamoatchilik va omma. Fikr, munosabat, ifoda, o'y tushunchalarining qiyosiy tahlili. Jamoatchilik fikri ommaviy ongning elementi sifatida. Jamoatchilik fikrining boshqa ijtimoiy ong shakllari bilan aloqadorligi. Jamoatchilik fikri strukturasi. Jamoatchilik fikrining mohiyati – baholovchi, analitik va konstruktiv nuqtai-nazarlar. Jamoatchilik fikrining belgisi – pozitiv va negativ fikrlar. Jamoatchilik qiziqishi, uni ko'p tomonlama talqin etish.

2-mavzu. Jamoatchilik fikri tushunchasining shakllanishi va rivojlanishi (4 s)

Antik davrda jamoatchilik fikri fenomeni. O'rta asrlarda jamoatchilik fikri to'g'risidagi qarashlar. Angliyada XII asrda J.Solsberi tomonidan "jamoatchilik fikri" tushunchasining ilk marotaba qo'llanilishi. XVII-XIX jamoatchilik fikri tushunchasining ommaviylashuvi. Yangi davr jamoatchilik fikri roli va mohiyati

18. Докторов Б. Джордж Гэллап. Биография и судьба. – Калуга: ООО Полиграф-Информ, 2011.
19. Докторов Б.З. Отцы-основатели: история изучения общественного мнения. – М.: ЦСП, 2006.
20. Докторов Б.З. Реклама и опросы общественного мнения в США: История зарождения. Судьбы творцов. – М.: ЦСП, 2008.
21. Кажанов О.А. Социологические проблемы изучения общественного мнения. Курс лекций. – Смоленск, 2006.
22. Кошарная Г.Б. Социология общественного мнения. Методические указания. – Пенза, 2002.
23. Левада Ю.А. От мнений к пониманию: социологические очерки 1993-2000. – М.: Московская школа политических исследований, 2000.
24. Липпман У. Общественное мнение. – М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2004.
25. Мансуров Н.С. Общесвенное мнение и его роль в жизни общества. – М., 2000.
26. Митькина О.В. Социологические проблемы изучения общественного мнения. – Владивосток: ФГБОУ ВПО "Дальрыбвтуз", 2008.
27. Ноэль-Нойман Э. Массовые опросы. Введение в методику демоскопии. – М., 1978, 1993,1997.
28. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. Пер. с нем. – М., 1996.
29. Общественное мнение – 2009. – М.: Левада, 2009.
30. Общественное мнение: механизм формирования, функции, проблемы изучения // Социология: Учебник для вузов / В.Н. Лавриненко, Н.А. Нартов, О.А. Шабанова, Г.С. Лукашова. - 2-е изд. перераб. и доп. – М., 2001. Глава 16.
31. Ортега-Гассет Х. Избранные труды : Пер. с исп. / Сост., предисл. и общ. ред. А.М. Руткевича. 2-е изд. – М., 2000.
32. Селькова Е.П. Социология общественного мнения. – Благовещенск: Издательство АмГУ, 2011.
33. Сидоренко В.А. Общественное мнение. – Ростов-на-Дону, 2009.
34. Федотова Л.Н. Общественное мнение как плацдарм для связей с общественностью. – М., 2010.
35. Федотова Л.Н. Паблик рилейшнз и общественное мнение: учеб. пособие. – СПб.: Питер, 2003.
36. Федотова Л. В. Социология массовой коммуникации: учеб. для вузов. – СПб.: Питер, 2004.
37. Фомичева И.Д. Социология общественного мнения. Рабочий конспект лекций. – М., 2009.
38. Цаллер Дж. Происхождение и природа общественного мнения. Пер. с англ. – М.: Ин-т Фонда "Общественное мнение", 2004.

Axborot manbalari

1. http://www.ziyonet.uz
2. http://www.nuu.uz
3. http://www.gov.uz
4. http://www.stat.uz

2. Jurnalistika sotsiologiyasi va psixologiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti administratsiyasi xuzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi. – Toshkent, “O‘zbekiston”, 2019.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. –Toshkent: O‘zbekiston, 2023. –80 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. –Toshkent: O‘zbekiston, 2017. –592 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017. – 488 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi / O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoevning O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruzasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017. – 48 b.
7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak/ Mamlakatimizni 2016-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017-yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma’ruza, 2017-yil 14-yanvar. – T.: O‘zbekiston, 2017. –104b.
8. 2017 – 2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi / O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-son Farmoni / Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 29.05.2019-y.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son Farmoni / Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 09.10.2019 y.
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-6013-son Farmoni / Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 29.06.2020-y.
12. 2022 – 2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi / Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 29.01.2022-y.
13. Бекмуродов М. Ўзбекистонда жамоатчилик фикри. – Т.: Фан, 1999.
14. Гавра Д.П. Общественное мнение как социологическая категория и социальный институт. – СПб.: ИСЭП РАН, 1995.
15. Гавра Д.П. Формирование общественного мнения: ценностный аспект. – СПб.: ИСЭП РАН, 1995.
16. Ганиева М.Х. Общественное мнение как фактор развития межнациональных отношений в Узбекистане. –Т.: Университет, 2006.
17. Грушин Б.А. Мнения о мире и мир мнений. Проблемы методологии исследования общественного мнения. – М., 1991.

haqida. Gegel jamoatchilik fikri haqida. Jamoatchilik fikri tushunchasining sotsiologik mohiyati. Mumtoz nazariyalar. Sotsial-psixologik yo‘nalish nazariyalari. Huquqiy yo‘nalish nazariyalari. Jamoatchilik fikrining zamonaviy nazariyalari.

3-mavzu. Zamonaviy jamiyatda va ilmiy bilimda jamoatchilik fikrining roli va ahamiyati (2 s)

Kirish. Jamoatchilik fikri va sotsiologiya. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasi fan sifatida. XX asrning 2-yarmida jamoatchilik fikri sotsiologiyasining rivojlanishi. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasining maqsad va vazifalari. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasining obyekti. Jamoatchilik fikrini o‘rganishning ijtimoiy ahamiyati. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasining dolzarb masalalari. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasi predmeti tahlili. Jamoatchilik fikri sotsiologiyasining boshqa ijtimoiy fanlar bilan aloqadorligi. Hozirgi kunda jamoatchilik fikri sotsiologiyasining nazariya va amaliyotning umumiy tasnifi.

4-mavzu. Jamoatchilik fikri obyekti va subyekti: aniqlik chegaralari (2 s)

Jamoatchilik fikri obyekti va subyekti. Jamoatchilik fikri obyekti mezonlari. Jamoatchilik fikri subyekti – sotsial jamoalar. Jamoatchilik fikri strukturasi: monistik, birfikrlilik, fikrlarning turli-tumanligi, ularni belgilovchi omillar. Jamoatchilik kayfiyati sotsial psixologik hodisa sifatida. Ijtimoiy ong kishilarning dunyo bilan va o‘z-o‘zi bilan munosabatlarining ma’naviy vositalar tizimi sifatida. Jamoatchilik fikrini o‘rganishda yondashuvlar xilma-xilligi.

5-mavzu. Xorijda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (4 s)

AQSHda saylov kampaniyalari davrida jamoatchilik fikrini o‘rganishning yo‘lga qo‘yilishi. XX asr boshlarida gazeta va jurnallarning muntazam tarzda jamoatchilik fikri so‘rovlarini o‘tkazishi. Marketing tadqiqotlarining avj olishi. E.Roupert va Amerika jamotachilik fikri instituti (J.Gellapning 2 yillik tajribasi asosida) tashkil topishi. “Gellap interneshnl” xalqaro tadqiqotlar institutining shakllanishi. Chikago universiteti qoshida tashkil topgan AQSH jamoatchilik fikri so‘rovlari milliy markazi (NORC). L.Xarris jamoatchilik fikrini o‘rganish firmasi. D.Yankelovichning notijorat jamoatchilik fikrini o‘rganish xizmati.

Germaniyada E.Noel va E.Noymanlar tomonidan tashkil etilgan Demoskopiya instituti. Fransiyada ilk jamoatchilik fikrini o‘rganish markazi (Zondaj). Buyuk Britaniya va Yaponiyada jamoatchilik fikri so‘rovlari xizmatlarining o‘ziga xos jihatlari. Umumrossiya jamoatchilik fikrini o‘rganish markazi (VSIOM). “Jamoatchilik fikri” jamg‘armasi. Rossiya jamoatchilik fikri va bozor tadqiqotlari mustaqil instituti (ROMIR).

6-mavzu. O‘zbekistonda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (4 s)

O‘zbekistonda “Ijtimoiy fikr” jamoatchilik fikrini o‘rganish markazining faoliyati. “Ijtimoiy fikr” markazining ilmiy tadqiqot ishlari, kompleks va maqsadli sotsiologik tadqiqotlari. O‘zbekistonda jamoatchilik fikrini o‘rganish mexanizmlari va sotsiologik tadqiqotlar tasnifi. Sotsiologik fan vositalarini qo‘llaydigan nodavlat

tashkilotlarning ish faoliyati. "Ijtimoiy" fikr jurnalining mazmuni va mohiyati. O'zbekistonlikning sotsial qiyofasi.

7-mavzu. Jamoatchilik fikri sotsial institut sifatida (2 s)

Jamoatchilik fikrini sotsial institut sifatida namoyon qiluvchi belgilar. Jamoatchilik fikrining asosiy va ikkinchi darajali funksiyalari. ularning o'zaro aloqadorligi. Jamoatchilik fikri funksiyalarining sotsial institutlarning ta'sirlashuvi darajasiga ko'ra turlari: ekspressiv-nazorat, konsultativ, direktiv. Jamoatchilik fikrining mazmun-mohiyatiga ko'ra turlari: baholash, tahliliy va konstruktiv, regulyativ. Jamoatchilik fikrining axborotlash funksiyasi. Jamoatchilik fikrining ifodalanish shakliga ko'ra turlari: pozitiv (ijobiy) va negativ (salbiy). Jamoatchilik fikrini o'rganishga metodologik yondashuvlar.

8-mavzu. Jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatish mexanizmlari va usullari (2 s)

Jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatish usullari. Stereotiplar, atrof-muhit, o'tmish kommunikativ malakasining jamoatchilik fikri shakllanishiga ta'siri. Jamoatchilik fikrining alohida va turli sotsial guruhlarga ta'siri. Jamoatchilik fikrining mavjud bo'lishi shart-sharoitlari va jamoatchilik fikri transformatsiyasi omillari hamda mexnizmlari o'rtasidagi tafovutlar. Turli sohalarda (ta'lim, fan, madaniyat, sog'liqni saqlash, sport va h.k.) korporatsiyalarning xomiylik, hayriya, patronaj yo'llari bilan jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatishi.

Jamoatchilik fikri statikasi va dinamikasi. Jamoatchilik fikrining o'zgarish tendensiyalari. Jamoatchilik fikri transfomatsiyasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Obyektiv va subyektiv omillar. Jamoatchilik fikri transformatsiyasi mexanizmlari va o'lchamlari. Ijtimoiy ong strukturasida qadriyatlarning qayta baholanishi. Sotsial psixolog Xadli Kentril jamoatchilik fikri shakllanishini boshqarish qonunlari to'g'risida.

9-mavzu. Jamoatchilik fikrini shakllantirish va boshqarish (4 s)

Jamoatchilik fikri sotsial hodisa sifatida. Jamoatchilik fikrining o'ziga xos xususiyatlari. Jamoatchilik fikri belgilari. Jamoatchilik fikriga yondashuvlarning xilma-xilligi. Jamoatchilik fikri shakllanishining o'ziga xosligi va shart-sharoitlari. Jamoatchilik fikri shakllanishida stixiyali, maqsadga qaratilgan jarayonlar. Jamoatchilik fikri shakllanishining obyektiv shart-sharoitlari va zaminlari. Subyektiv omil. Jamoatchilik fikri shakllanishining mexanizmlari va bosqichlari. Jamoatchilik fikri shakllanishining ideologik kuchi. Ommaviy ong. Mish-mishlar. Moda va jamoatchilik fikri.

Jamoatchilik fikri shakllanishini boshqarishda metodologik masalalar. Jamoatchilik fikri va hokimiyat. Jamoatchilik fikri va demokratiya. Jamoatchilik fikri sotsial boshqaruvning omili, qarorlar qabul qilish jarayonlarining tarkibiy elementi sifatida. Korrupsiya jamoatchilik fikri nigohida. Propaganda (targ'ibot-tashviqot) jamoatchilik fikrini boshqarish asosi sifatida. Targ'ibot chegaralari. Targ'ibot vositalari. PR (Public Relation) texnologiyalar.

10-mavzu. OAV va jamoatchilik fikri (4 s)

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- interfaol keys-stadilar;
- amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruh, mikroguruh bo'lib ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi tog'risida Nizom"ga ko'ra fanga ajratilgan kredit beriladi.

Talabalarning bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" talablari asosida belgilanadi.

Talabalarning bilimini baholash mezonlari:

5 (a'lo) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritadi, masalaga oid daliliy misollarni tanlay oladi va ularni to'g'ri tahlil etish asosida ma'lum ilmiy xulosalar chiqara biladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini to'g'ri izohlay oladi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob bera oladi, berilgan vazifa yuzasidan keng amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, mavzuga oid masalalar yuzasidan tegishli qarorlar qabul qila oladi.

4 (yaxshi) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, ammo ishda ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, masalaga oid daliliy misollarni tahlil etish asosida ma'lum ilmiy-nazariy xulosalar chiqara oladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini izohlashda ba'zi ikkilanishlarga, kamchiliklarga yo'l qo'yadi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan muyyan amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, biroq mavzuga oid masalalar yuzasidan yetarli qaror qabul qila olmaydi.

3 (qoniqarli) baho – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajarish jarayonida jiddiy kamchiliklarga yo'l qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritishda ma'lum ilmiy-nazariy xatolarga yo'l qo'yadi, tayanch tushncha va terminlarning mohiyatini to'liq izohlay olmaydi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga qisman javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan yetarli bilimga ega bo'lmaydi. Talaba fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash, mavzuga oid masalalar yuzasidan qaror qabul qila olish ko'nikmasi to'liq shakllanmagan bo'ladi.

2 (qoniqarsiz) baho – talaba modul bo'yicha yetarli bilimga ega emas, juda qo'pol xatolarga yo'l qo'yadi, savollarga qiyinchilik bilan javob beradi, berilgan topshiriqlarni bajara olmaydi.

6. Asosiy adabiyotlar:

1. Митькина О.В. Социологические проблемы изучения общественного мнения. –Владивосток: ФГБОУ ВПО, 2018.

39. Hindlarda turli o'zini o'zi anglash shakllarining o'zaro nisbati va konfrontatsiyasi (2 s)
40. Hindlarda turli o'zini o'zi anglash shakllarining o'zaro nisbati va konfrontatsiyasi (2 s)
41. Sotsiologik fan vositalarini qo'llaydigan nodavlat tashkilotlarning ish faoliyati (2 s)
42. Ichilar, o'rta sinf, AQSh elitasi jamoatchilik fikri ko'zgusida (2 s)
43. Makrosotsiologiyaning mohiyati (2 s)
44. Mikrosotsiologiyaning mohiyati (2 s)
45. Mikrosotsiologiyaning mohiyati (2 s)
46. P. Sorokin sotsiomadaniy mavjudlik to'g'risida (2 s)
47. Hozirgi zamon jamiyatining ko'rinishlari (2 s)
48. Sanoatlashgan (industrial) jamiyatlar (2 s)
49. Noindustrial sivilizatsiyalar yoki an'anaviy davlatlar (2 s)
50. Ovchilik va terimchilik(yig'ish)bilan shug'ullanuvchijamiyat (2 s)
51. Zamonaviy jamiyatning o'ziga xos xususiyatlari (2 s)
52. Fuqarolik jamiyati konsepsiyasi (2 s)
53. Zamonaviy jamiyatlarning an'anaviylardan farqi (2 s)
54. O'zbekistonda demokratik jamiyat qurish jarayonida shaxs belgilari va xislatlari, sifatlari (2 s)

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

–"Jamoatchilik fikri sotsiologiyasi" fanining obyekti va predmeti, strukturasi; fanning shakllanishi va rivojlanishining asosiy bosqichlari; jamoatchilik fikri haqidagi qarashlarning vujudga kelishi va rivojlanishi; jamoatchilik fikrini o'rganishning ijtimoiy ahamiyati; jamoatchilik fikri shakllanishining obyektiv shart-sharoitlari, mexanizmlari va bosqichlari haqida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi***;

–turli davrlarda olimlar tomonidan jamoatchilik fikrining talqin etilishi evolyusiyasini kuzatish; jamoatchilik fikrining obyekti va subyektini; jamoatchilik fikrining strukturasini, o'ziga xos xususiyatlarini; jamoatchilik fikrini sotsial institut sifatida namoyon qiluvchi belgilarni; jamoatchilik fikrining asosiy va ikkinchi darajali funksiyalari; jamoatchilik fikrini o'rganish talablari, metodlari va shakllari; sotsiologik ma'lumotlarni tahlil qilish tamoyillari va usullari; jamoatchilik fikri shakllanishi mexanizmlari va bosqichlari; jamoatchilik fikri shakllanishini boshqarish asoslari, targ'ibot chegaralari va vositalari, O'zbekistonda jamoatchilik fikrini o'rganish markazining ilmiy tadqiqot ishlari, kompleks va maqsadli sotsiologik tadqiqotlaridan foydalana olish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi***;

–jamoatchilik fikrini o'rganishning dolzarb muammolarini ajrata olish; jamoatchilik fikri haqidagi turli konsepsiyalarni tahlil qilish; jamoatchilik fikrining o'ziga xos tarzda namoyon bo'lish xususiyatlari va shakllarini, funksiyalarini ajrata olish; jamoatchilik fikrini o'rganishni tashkil etish; jamoatchilik fikrini o'rganishda ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, umumlashtirish va tahlil qilish, tahliliy hujjat yozish; jamoatchilik fikrini o'rganish natijalari asosida ilmiy-amaliy xulosalar chiqarish va takliflar bera olish; jamoatchilik fikri shakllanishini boshqarishning samarali usul va vositalaridan foydalana olish; jamoatchilik fikrini o'rganish bilan bog'liq munozarali masalalarni muhokama qilish va muammoli holatlarni mustaqil ravishda baholay olish ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***

Ommaviy axborot vositalari va jamoatchilik fikrining shakllanishi. Ommaviy kommunikatsiyalar sotsiologiyasi. Jamoatchilik fikri ommaviy kommunikatsiyalar mahsuli va ular faoliyati samaradorligining asosiy mezoni sifatida. Internet va jamoatchilik fikri.

OAV va PR-xizmatlar: o'zaro ta'sirlashuv shakllari va usullari. Reklama va uning jamoatchilik fikrini shakllantirishdagi o'rni va roli.

G.Lassuel OAVning asosiy funksiyalari haqida. OAV sotsial voqelikni aks ettirish, manfaatni ifodalash, mafkurani shakllantirish usuli sifatida. OAV va fuqarolik jamiyati. OAV va hokimiyat.

11-mavzu. Jamoatchilik fikrini tadqiq etishing uslubiy muammolari (2 s)

Jamoatchilik fikrini o'rganish manfaatlari. Jamoatchilik fikrini o'rganish metodlari va shakllari. Jamoatchilik fikrini o'rganishda miqdoriy va sifatiy metodlar. Ongning obyektiv faktlarini o'rganish metodlari. So'rov usuli va uning turlari: dasturlangan va dasturlanmagan. Intervyu va anketali so'rov. Umumiy, tanlanma va lokal so'rovlar. Ongning tashqi ifodalangan faktlarini o'rganish metodlari: kuzatish, hujjatlarni tahlil qilish va amaliy harakatlar tahlili. Tashqi va ichki (qo'shilib) kuzatish. Jamoatchilik fikrini o'rganishni tashkil etish. Jamoatchilik fikrini o'rganish talablari.

12-mavzu. Jamoatchilik fikrini tahlil qilish usullari (4 s)

Sotsiologik ma'lumotlarni tahlil qilish tamoyillari. Ma'lumotlarni tavsiflash. Ijtimoiy axborotlarni guruhlash: eklektik va organik guruhlash. O'zgaruvchilarni tuzish. Bir o'lchovli va ko'p o'lchovli tahlil. Chastotali taqsimlanish. Shkalalash va shkalalar turlari: nominal, darajali, oraliq, proporsional. Rangli, interval shkalalar, o'z-o'zini baholash shkalasi, Bogardus shkalasi. Ma'lumotlarni tahlil qilishning matematik-statistik usullari: omillar bo'yicha, dispersiyaviy, regressiyaviy va korellyatsiyaviy tahlillar, guruhlash usullari. Tahliliy hujjat va uning tuzilishi.

III. Seminar mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar
III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlar multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mashg'ulot jarayonida mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-semestr

1. Jamoatchilik fikri tushunchasi, mazmun-mohiyati va strukturasi (2 s)
2. Jamoatchilik fikri tushunchasining shakllanishi va rivojlanishi (4 s)
3. Zamonaviy jamiyatda va ilmiy bilimda jamoatchilik fikrining roli va ahamiyati (2 s)
4. Jamoatchilik fikri obyekti va subyekti: aniqlik chegaralari (2 s)
5. Xorijda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (4 s)
6. O'zbekistonda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (4 s)
7. Jamoatchilik fikri sotsial institut sifatida (2 s)
8. Jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatish mexanizmlari va usullari (2 s)

9. Jamoatchilik fikrini boshqarish (4 s)
10. OAV va jamoatchilik fikri (4 s)
11. Jamoatchilik fikrini tadqiq etishing uslubiy muammolari (2 s)
12. Jamoatchilik fikrini tahlil qilish usullari (4 s)

IV. Mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar va tavsiya etilgan mavzular:

Talabalarni mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-apreldagi 136-sonli "Oliy ta'lim muassasalari talabalari mustaqil ta'limini tashkil etish bo'yicha namunaviy tartibni tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i asosida ishlab chiqilgan.

Mustaqil ta'limni baholash semestr davomida berilgan topshiriq asosida bajarilgan ishlami HEMIS axborot tizimida ilova qilish, shuningdek, oraliq va yakuniy test va savollarga javob berish asosida oshiriladi.
- o'tilgan mavzuni chuqur o'rganishlari uchun darslik, o'quv materiallari bilan faol ishlash;
- amaliy mashg'ulotlar va imtihonlarga oldindan tayyorgarlik ko'rish, vaqtdan unumli foydalanish;
- fan (modul)lar bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatlarda taqdim etishi;
- mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda plagiat (ko'chirmakashlik)ga yo'l qo'ymasligi;
- kichik guruhlarda hamkorlikdagi mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda jamoaning umumiy maqsadiga mos harakat qilishi, o'ziga yuklatilganl vazifalami o'z vaqtida bajarishi.

Mustaqil ta'limni tashkil etishda fanning xususiyatini inobatga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:
- mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash;
- badiiy-ijodiy ishni bajarish;
- aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash;
- berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish;
- amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalar ishlash ko'nikmasini shakllantirish;
- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash;

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

2-semestr

1. Jamoatchilik fikri tushunchasi, mazmun-mohiyati va strukturasi (2 s)
2. Jamoatchilik fikri tushunchasining shakllanishi va rivojlanishi (2 s)
3. Zamonaviy jamiyatda va ilmiy bilimda jamoatchilik fikrining roli va ahamiyati (2 s)
4. Jamoatchilik fikri obyekti va subyekti: aniqlik chegaralari (2 s)
5. Xorijda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (2 s)
6. O'zbekistonda jamoatchilik fikri tadqiqotlarining vujudga kelishi va rivojlanishi (2 s)
7. Jamoatchilik fikri sotsial institut sifatida (2 s)
8. Jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatish mexanizmlari va usullari (2 s)

9. Jamoatchilik fikrini boshqarish (2 s)
10. OAV va jamoatchilik fikri (2 s)
11. Jamoatchilik fikrini tadqiq etishing uslubiy muammolari (2 s)
12. Jamoatchilik fikrini tahlil qilish usullari (2 s)
13. F.Tyonnisning «Jamoatchilik fikrining tanqidi» asari (2 s)
14. Jamoatchilik fikri strukturasi: monistik, birfikrlilik, fikrlarning turli-tumanligi, ularni belgilovchi omillar (2 s)
15. Jamoatchilik fikrini o'rganish institutlarining paydo bo'lishi va ularning AQSh sotsial-siyosiy hayotidagi o'rni (2 s)
16. Ishchilar, o'rta sinf, AQSh elitasi jamoatchilik fikri ko'zgusida (2 s)
17. «Amerika orzulari» va Amerika voqeligi o'rtasidagi o'zaro munosabat (2 s)
18. Jamoatchilik fikrining shakllanishiga ma'lumotlar, siyosiy yo'l-yo'riqlar, saylovchilar xohishining ta'siri (S.Lipset, A,Kempbell). (2 s)
19. Osiyo va Afrikaning ozod bo'lgan mamlakatlarida ommaviy ong, uning asosiy tasniflari va rivojlanish tendensiyalari (2 s)
20. Afrikada dehqon ongining transformatsiya qilish xususiyatlari
21. Hindlarda turli o'zini o'zi anglash shakllarining o'zaro nisbati va konfrontatsiyasi (2 s)
22. Sharq xalqlari ommaviy ongida an'anaviy elementlarining o'rni (2 s)
23. Umumrossiya jamoatchilik fikrini o'rganish markazining strukturasi, faoliyati yo'nalishi (2 s)
24. Rossiya va O'zbekiston aholisi o'rtasida jamoatchilik fikrini o'ziga xosligini qiyosiy tahlil qilish (2 s)
25. O'zbekistonda "Ijtimoiy fikr" jamoatchilik fikrini o'rganish markazining faoliyati (2 s)
26. Sotsiologik fan vositalarini qo'llaydigan nodavlat tashkilotlarning ish faoliyati (2 s)
27. Ommaviy kommunikatsiyalar sotsiologiyasi (B.Barelson, P.Lazarsfeld, G.Lassuel) (2 s)
28. Plyuralizm, demokratiyaning rivojlanishi, ularning jamoatchilik fikri va ongida aks etishi (2 s)
29. Plyuralizm, demokratiyaning rivojlanishi, ularning jamoatchilik fikri va ongida aks etishi (2 s)
30. Jamoatchilik fikrini tadqiq etishing uslubiy muammolari (2 s)
31. Sotsial muammolar, yoshlar muammosi bo'yicha OAV faoliyatini kontent analiz orqali jamoatchilik fikrini o'rganish (2 s)
32. Nodavlat tashkilotlari ishlarida ijtimoiy fikrni shakllantirish darajasini aniqlash (2 s)
33. OAVda jamoatchilik fikridagi turli tumanlilik va qarama-qarshilik (2 s)
34. Nodavlat tashkilotlarda jamoatchilik fikrini shakllantirish mexanizmlari (2 s)
35. Internet tarmog'ida jamoatchilik fikrini shakllantirish mexanizmlarini aniqlash (2 s)
36. Internet orqali jamoatchilik fikrini o'rganishning elektron shakllari (2 s)
37. Rossiya va O'zbekiston aholisi o'rtasida jamoatchilik fikrini o'ziga xosligini qiyosiy tahlil qilish (2 s)
38. OAV faoliyatini kontent analiz metodi orqali jamoatchilik fikrini o'rganish (2 s)